

Regional välfärdsplan 2023 - 2025

Regionala välfärdsplan

Den regionala välfärdsplanen upprättas för varje fullmäktigeperiod.

Med hjälp av den regionala välfärdsplanen

- leds, styrs och utvecklas arbetet som utförs för att främja välfärd och hälsa hos dem som bor i Egentliga Finland
- säkerställs planmässighet, målinriktning och långsiktighet i verksamheten samt
- samarbete mellan olika aktörer.

Utgångspunkter för den regionala planen är

- Varhas strategi samt
- kunskap som baserar sig på statistikuppgifter och forskningsdata (analys) om välfärd och hälsa hos dem som bor i Egentliga Finland samt om säkerheten i vardagen.

Innehåll

1. Inledning

- Välfärdsberättelsen och -planen - en del av en mer omfattande helhet
- Vi gör välfärd tillsammans

2. Nuläget för välfärd, hälsa och säkerhet hos dem som bor i Egentliga Finland

- Verksamhetsmiljö i Egentliga Finland
- Levnadsstandard och levnadsförhållanden
- Livskvalitet
- Livsmiljö
- Säkerhet i vardagen och i nära relationer

3. Målsättningar och åtgärder i välfärdsplanen

- Vi har effektiva och evidensbaserade verksamhetsmodeller i vår användning

4. Så här uppstod planen

5. Godkännande och uppföljning av planen

6. Begrepp

1. Inledning

Syftet med den regionala välfärdsplanen 2023-2025 är att skillnaderna i välfärd och hälsa hos dem som bor i Egentliga Finland blir smalare, livskvaliteten förbättras samt att Varhas strategi genomförs.

Välfärdsplanen baserar sig på lagen om ordnande av social- och hälsovård samt lagstiftningen för barnskydd, äldreomsorg och förebyggande rusmedelarbete.

Egentliga Finland och hela vårt land utmanas av åldrande befolkning, motverkande av klimatförändring och tryggnad av mångfald i naturen samt förändringar som digitaliseringen har medfört.

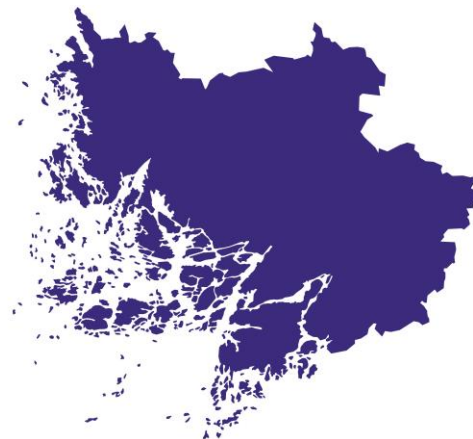
Även om stora delar av finländarna mår bra, är skillnaderna i välfärd och hälsa betydande. Ofta övergår underprivilegering förutom från ett livsskede till ett annat även från en generation till en annan.

Tillsammans med kommunerna och andra aktörer kan vi påverka att skillnaderna i välfärd och hälsa

blir smalare. Ett gemensamt kunskapsunderlag om tillstånd för välfärd hos dem som bor i Egentliga Finland möjliggör att effektiva verksamhetsmodeller införs. Och då invånaren ligger i centrum förstärks delaktigheten.

I och med den regionala välfärdsplanen och de tygndpunkter som vi gemensamt har identifierat förbinder vi oss till gemensamma målsättningar samt till införande av effektiva och evidensbaserade verksamhetsmodeller.

I Egentliga Finland är alla välkomna att delta i arbetet för att främja välfärd, hälsa och säkerhet - varje deltagande är värdefullt.

Välfärdsberättelse och -plan - en del av en mer omfattande helhet

Nationella riktlinjer, målsättningar och åtgärder styr främjandet av välfärd, hälsa och säkerhet. De har som mål att

- minska ojämlikhet,
- öka delaktighet,
- förstärka arbets- och funktionsförmåga,
- öka sunda levnadsvanor och
- förstärka säkerhet i vardagen och i nära relationer.

Den nationella handlingsplanen betonar förvaltningsövergripande samarbete med flera aktörer samt planmässig allokering av resurserna.

Syftet med Egentliga Finlands landskapsstrategi är en välmående befolkning. Landskapet är samhälleligt och det erbjuder varje person möjligheter till välfärd:

- mångfald i natur och livsmiljö,
- möjligheter till aktivt levnadssätt samt
- kulturutbud och kulturmiljö.

I Varhas strategi har man ställt friska och välmående invånare i Egentliga Finland som syftet med verksamheten. Tillsammans med våra partners tryggar vi hälsa och välfärd för alla som bor i Egentliga Finland, tvåspråkigt.

Den regionala välfärdsplanen och i synnerhet de insatsområden som har lyfts fram samordnar andra planer som styr verksamheten. Den har utarbetats tillsammans med kommunerna och andra aktörer inom området.

Samtidigt med välfärdsplanen har man gjort upp en välfärdplan för barn och unga samt en plan för att stöda den äldre befolkningen. De utgör en del av den regionala välfärdsplanen.

De välfärdsberättelser och planer som görs upp i kommunerna verkar som ett verktyg för planering, uppföljning, bedömning och rapportering av främjande av välfärd och hälsa i den egna kommunen.

Under våren 2023 har man berett servicestrategin för Egentliga Finland välfärdsområde.

I den definieras de centrala principerna för organisering av tjänster, servicestruktur och -utbud.

Med tanke på beredningen av servicestrategin är helheten för tjänster för äldre befolkning, barnskyddet och vården utom hemmet, familjecentertjänsterna, social- och hälsocentraltjänsterna, tjänsterna inom mentalvård och missbrukarvård samt vårdavdelningstjänsterna centrala.

I den regionala välfärdsplanen har man angett de åtgärder som berör tjänster och verksamhet som social- och hälso-tjänsterna, räddningsväsendet, kommunerna, organisationerna samt andra aktörer producerar.

Vi gör välfärd tillsammans

Aktörer inom främjande av välfärd, hälsa och säkerhet är välfärdsområdena, kommunerna, landskapsförbundet samt organisationerna och företagen. Även regionförvaltningsmyndigheten, närings- trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråerna spelar sin egen roll.

Välfärdsområdet har ansvar för

- samordningen av tjänsterna samt
- främjandet av välfärd och hälsa till de delar som detta uppdrag kopplas till välfärdsområdenas andra lagstadgade uppgifter.

Sektionen för främjande av välfärd och hälsa i välfärdsområdesstyrelsen

Sektionen för främjande av välfärd och hälsa, vilken välfärdsområdesstyrelsen har utnämnt, är ansvarig för främjande av välfärd och hälsa i Varha.

Ledningsgruppen för välfärd

För att förverkliga det förvaltningsövergripande och multiprofessionella samarbetet har man utnämnt en ledningsgrupp för främjande av välfärd och hälsa i Varha. I ledningsgruppen finns det representanter för multiprofessionell och förvaltningsövergripande beredning och verkställighet.

Medlemmarna i ledningsgruppen ansvarar för uppställande av mål som ställs för främjande av välfärd, hälsa och säkerhet i vardagen och för det praktiska genomförandet av de åtgärder som behövs för att nå dem inom sitt eget ansvarsområde.

Vi gör välfärd tillsammans

Nätverk som fungerar målinriktat och planmässigt är en viktig del av strukturerna för främjande av välfärd och hälsa i Egentliga Finland. I samarbete utarbetar vi styrande dokument och effektiva verksamhetsmodeller.

Välfärdskoodinatorer i kommuner

Den centrala beredningsstrukturen mellan Varha och kommunerna är nätverket för koordinatörer för främjande av välfärd och hälsa, vilket bl.a. bereder gemensamma verksamhetsmodeller

Organisationssamarbete

Varha utför projektsamarbete med organisationerna och beviljar dem bidrag och lokaler för verksamhet för främjande av hälsa och välfärd.

En viktig aktör som möjliggör samarbetet är Delegationen för social- och hälsoorganisationer som avger utlåtanden och tar ställning till ärenden som är gemensamma för social- och hälsoorganisationer och ansvarar för den centraliserade kommunikationen mellan Varha och social- och hälsoorganisationer.

Förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa

Förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa är förhandlingar mellan välfärdsområdet, kommunerna och andra aktörer inom främjande av välfärd och hälsa inom området för främjande av välfärd och hälsa.

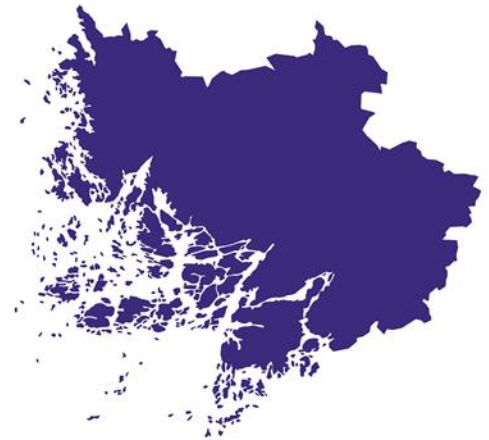
Det fördes första gången förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa under våren 2023. I förhandlingarna skapade man en gemensam lägesbild för beredning av den regionala välfärdsplanen.

Remissbehandlingar

Ett utkast till den regionala välfärdsplanen sänds till kommunerna, samarbetsparterna samt till påverkansorganen innan den godkänns i välfärdsområdesfullmäktige.

Informerande

Den regionala välfärdsplanen 20223 - 2025 publiceras på Varhas webbsidor.

Strukturer för samarbetet

På följande sidor beskrivs strukturer i främjande av välfärd och hälsa samt samarbete mellan olika aktörer. Under de närmaste åren får strukturen och samarbetet nya former - gemensamt arbete och utveckling spelar en nyckel roll i arbetet för främjande av välfärd och hälsa.

Strukturen för främjande av välfärd och hälsa i Egentliga Finland 2023-

Förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa

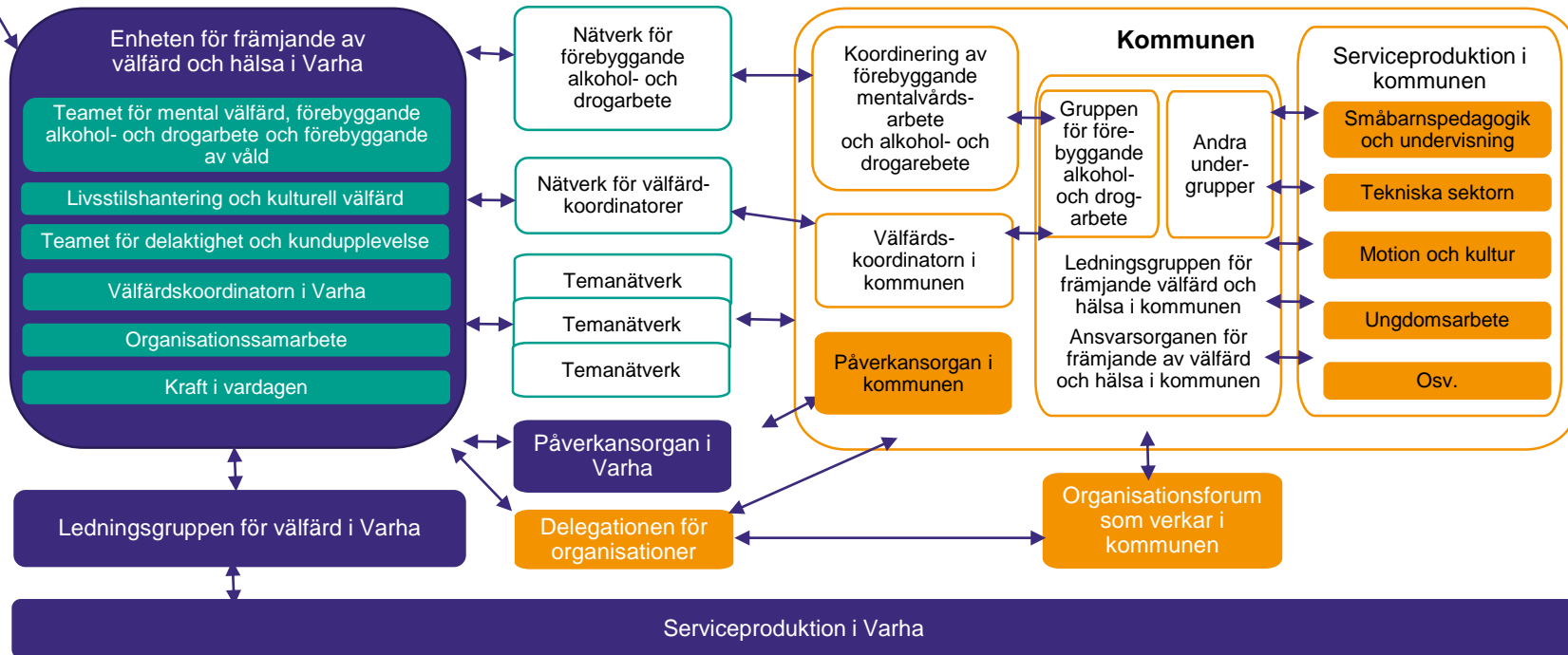
Sektionen för främjande av hälsa i Varha = ansvarsorgan för främjandet av välfärd och hälsa i Varha

Förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa i kommuner (1-2 ggr/år)

1. Representanter för Varha
2. Representanter för kommunerna
3. Påverkansorgan och representanter för organisationer

Regionala förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa (1 gång/år)

1. Representanter för Varha
2. Representanter för kommunerna
3. Organisationer, Landskapsförbundet, myndigheter, företag

Sote-järjestöjen neuvottelukunta

Församlingar

Företagare

Handelskammare

NTM

AN-byrå

Polis

Strukturen för främjande av välfärd och hälsa i Egentliga Finland 2023-

Förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa

Sektionen för främjande av hälsa i Varha = ansvarsorgan för främjandet av välfärd och hälsa i Varha

Förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa i kommuner (1-2 ggr/år)

1. Representanter för Varha
2. Representanter för kommunerna
3. Påverkansorgan och representanter för organisationer

Regionala förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa (1 gång/år)

1. Representanter för Varha
2. Representanter för kommunerna
3. Organisationer, Landskapsförbundet, myndigheter, företag

Välfärdsområdes fullmäktige

Välfärdsområdes styrelsen

RFV

- vägleder
- stöder
- övervakar

Enheten för främjande av välfärd och hälsa i Varha

Teamet för mental välfärd, förebyggande alkohol- och drogarbete och förebyggande av våld

Livsstilshantering och kulturell välfärd

Teamet för delaktighet och kundupplevelse

Välfärdskoordinatör i Varha

Organisationssamarbete

Kraft i vardagen

Nätverk för förebyggande alkohol- och drogarbete

Nätverk för välfärdsköordinatorer

Temanätverk

Temanätverk

Temanätverk

Påverkansorgan i Varha

Delegationen för organisationer

Koordinering av förebyggande mentalvårdsarbete och alkohol- och drogarbete

Välfärdskoordinatör i kommunen

Påverkansorgan i kommunen

Kommunen

Gruppen för förebyggande alkohol- och drogarbete

Andra undergrupper

Ledningsgruppen för främjande välfärd och hälsa i kommunen

Ansvarsorganen för främjande av välfärd och hälsa i kommunen

Serviceproduktion i kommunen

Småbarnspedagogik och undervisning

Tekniska sektorn

Motion och kultur

Ungdomsarbete

Osv.

Ledningsgruppen för välfärd i Varha

Serviceproduktion i Varha

Landskapsförbund - landskapsstrategi

Nationella aktörer:

- THL
- SHM
- UKM

2. Nuläget för välfärd, hälsa och säkerhet hos dem som bor i Egentliga Finland

Välfärd, hälsa och säkerhet hos invånarna är en helhet som består av flera ärenden och främjande av denna helhet ska anses som en systemisk helhet. Åtgärder förutsätter förvaltningsövergripande samarbete med flera aktörer, vilket man beaktar fysisk funktionsförmåga, psykisk och social välfärd samt hälsosamhet och funktionsduglighet i livsmiljön.

Nuläget för välfärd, hälsa och säkerhet hos dem som bor i Egentliga Finland beskrivs i det följande med indikatorer som har valts med tanke på verksamhetsomgivning, levnadsstandard och livsförhållanden, livskvalitet, livsmiljö och säkerhet i vardagen. Befolkningsprognoser har tillställts Varha av konsultbyrån för regionalutveckling MDI.

Till stora delar har indikatorerna valts på THLs förslag som minimiinformationsinnehåll i välfärdsberättelsen. Indikatorerna styr valet av målsättningar och tyngdpunkter för välfärdsplanen.

THLs förslag om minimiinformationsinnehåll hjälper kommuner och områden att välja de indikatorer med vilka man kan tillräckligt noggrant följa

tillstånd av välfärd hos invånarna, styra resurser och följa verksamhetens effekter.

I denna välfärdsplan jämförs värden i indikatorerna i Egentliga Finlands välfärdsområde med hela landets medelvärde samt med värden i de närmaste motsvarande välfärdsområdena. Hälsofrämjande aktivitet är på god nivå i flera delområden jämfört med nivån för hela landet även om det finns sådant som kan förbättras. Uppgifterna i TEAviisari har samlats in från kommunerna före år 2023.

Alla sektorer : Egentliga Finlands välfärdsområde 2022

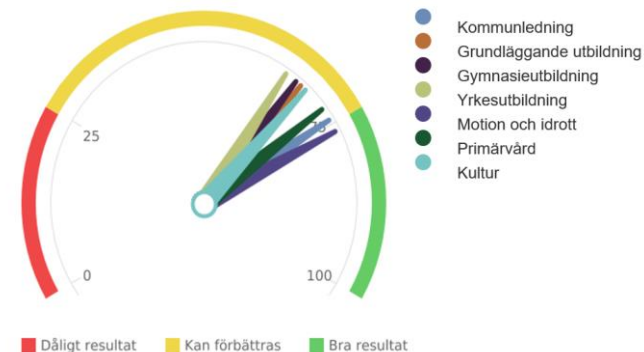

Bild: THL, Hälsofrämjande aktivitet

Verksamhetsomgivning i Egentliga Finland

I verksamhetsomgivningen beskrivs invånarantal, struktur och ändringar samt befolkningsprognoser.

Invånarantalet i Egentliga Finland

Utveckling av invånarantalet i Egentliga Finland:

485 567
483 477
481 403
479 341
478 582
477 677
475 543
474 323

Folkmängden på området har vuxit under hela 2000-talet.

Befolkningsprognos (2030): 491 637

Det förutspås befolkningsökning i Åbo, S:t Karins, Reso och Lundo.

Med tanke på servicebehovet och den ekonomiska bärkraften är det väsentligt att granska även befolkningsstrukturen utöver folkmängden.

Verksamhetsomgivning i Egentliga Finland

Suomenkieliset

415 917

Ed. vuosi (muutos): 416 169 (-0.1 %)
2021

Ruotsinkieliset

27 438

Ed. vuosi (muutos): 27 333 (+0.4 %)
2021

Saamenkieliset

13

Ed. vuosi (muutos): 12 (+8.3 %)
2021

Vieraskieliset

40 079

Ed. vuosi (muutos): 37 858 (+5.9 %)
2021

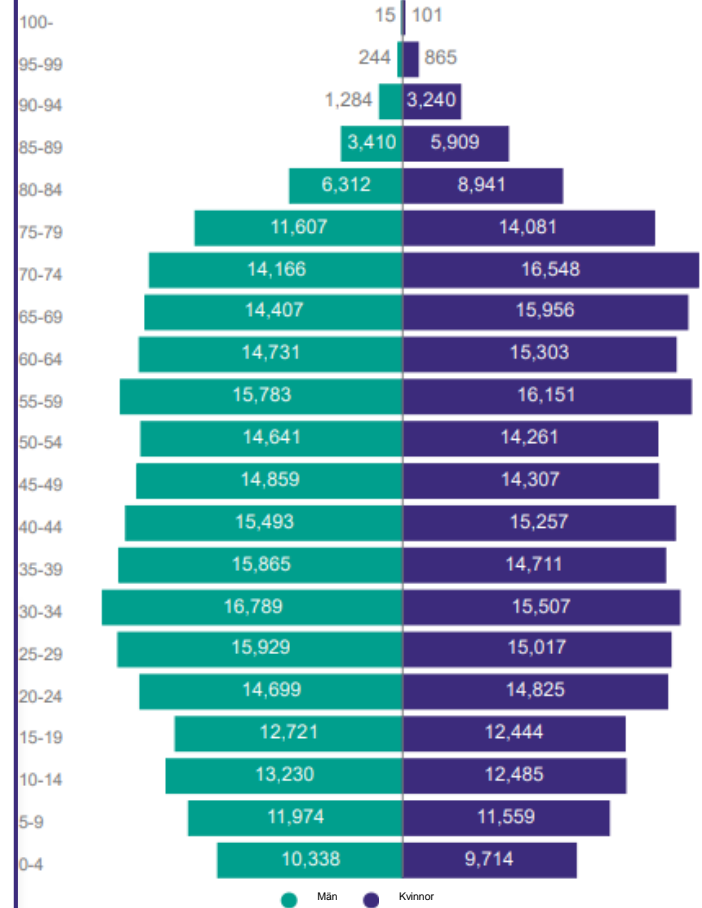
Andel personer som bor i stadsområden

2022: 75,6 %
hela landet 72,7 %

Medelålder

2015 = 43,0
2022: 44,2
hela landet 43,7

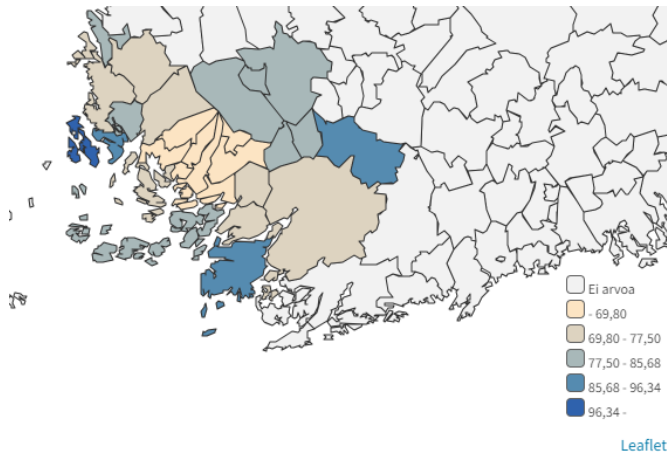
Befolkningspyramid

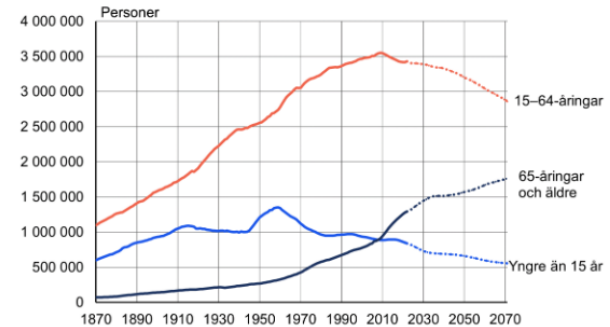
Verksamhetsomgivning i Egentliga Finland

Demografisk försörjningskvot 2022 62,3
hela landet 62,3

Demografisk försörjningskvot visar, hur många barn och personer i pensionsålder finns per personer i arbetsför ålder.

Befolkning och befolkningsprognos efter åldersgrup

Levnadsstandard och livsförhållar

I levnadsstandarden och livsförhållanden beskrivs inkomster, boende, utbildning och sysselsättning.

Till indikatorer som beskriver levnadsstandard och livsförhållanden och den ojämna fördelningen av välfärd har valts bl.a. en indikator för sämre lottade.

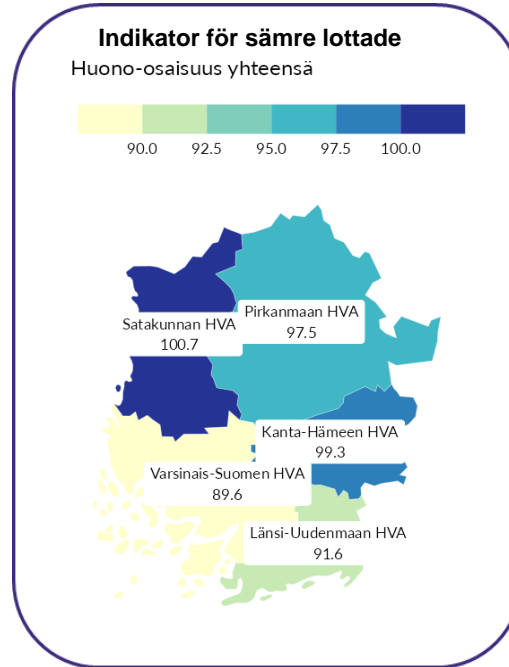

Levnadsstandard och livsförhållanden

Indikator för sämre lottade

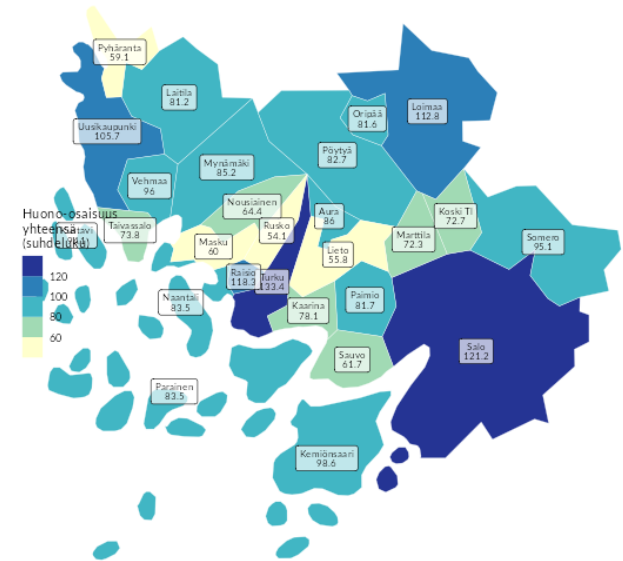
Sokra-hankkeessa on määritelty huono-osaisuutta inhimillisen, sosiaalisen ja taloudellisen ulottuvuuden kautta. Näiden ulottuvuuksien pohjalta on laadittu Sotkanet.fi-palvelusta löytyvistä tilastotiedoista niin sanotut huono-osaisuusindikaattorit (Diak).

Huono-osaiset ovat paljon palveluita käyttäviä. He ovat erityinen kohderyhmä, jolla on useita hyvinvointipuutteita. Tästä syystä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen on tavoiteltavaa. Ryhmään kuuluvat mm. pitkäaikaistyöttömät, ehkäisevää ja/tai täydentävää toimeentulotukea tarvitsevat, lastensuojelun asiakkaat sekä päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivät.

Huono-osaisuus yhteensä

Kuvassa näytetään alueeseen Varsinais-Suomen HVA tasolla hyvinvointialueet kuuluvat kunnat

Levnadsstandard och livsförhållanden: Inkomster och boende 2021

Ginikoefficient, disponibel inkomst

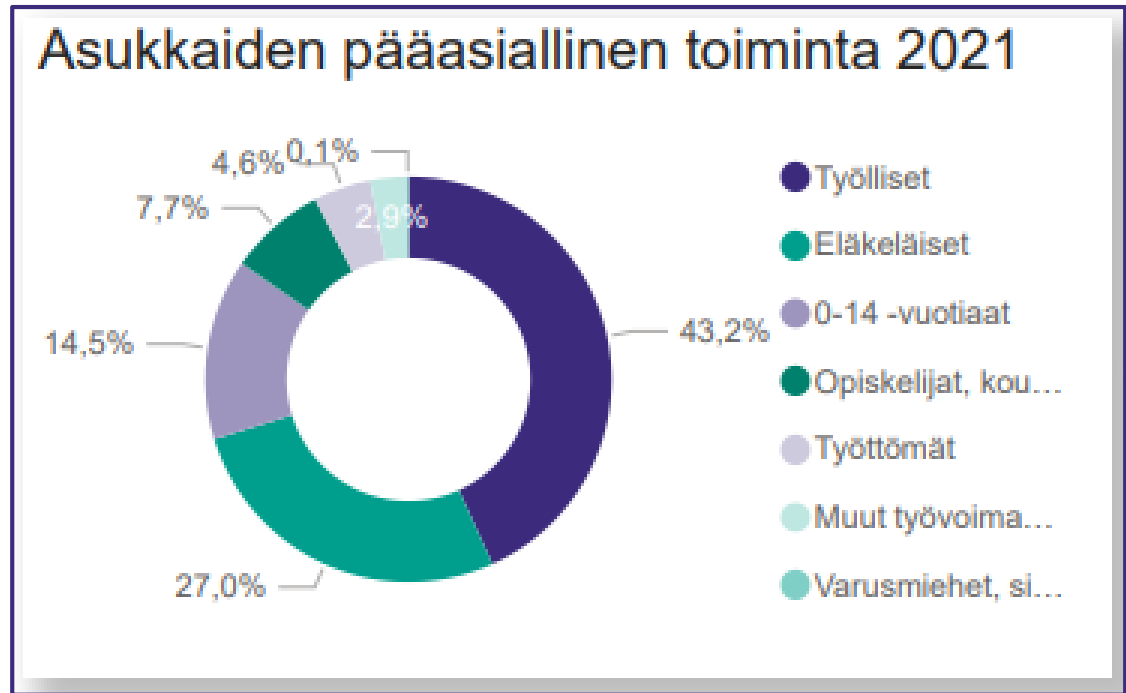
Ginikoefficienten beskriver inkomstskillnader. Ju högre värde Ginikoefficienten får desto ojämna är inkomsterna fördelade. Ginikoefficientens värde i Egentliga Finland var 28,6 när det var 29,1 i hela landet.

Ekonomisk försörjningskvot

Den ekonomiska försörjningskvoten anger både antalet personer utanför arbetskraften och antalet arbetslösa per hundra sysselsatt person. Ekonomiska försörjningskvotens värde i Egentliga Finland var 131,3 när det var 133,4 i hela landet.

Kommunens allmänna risk för fattigdom

Statistiken visar hur stor del av områdets befolkning som bor i hushåll med låga inkomster, som ligger under den relativa gränsen för låga inkomster. Risk för fattigdom (grad) i Egentliga Finland var 13,2 när det var 12,5 i hela landet.

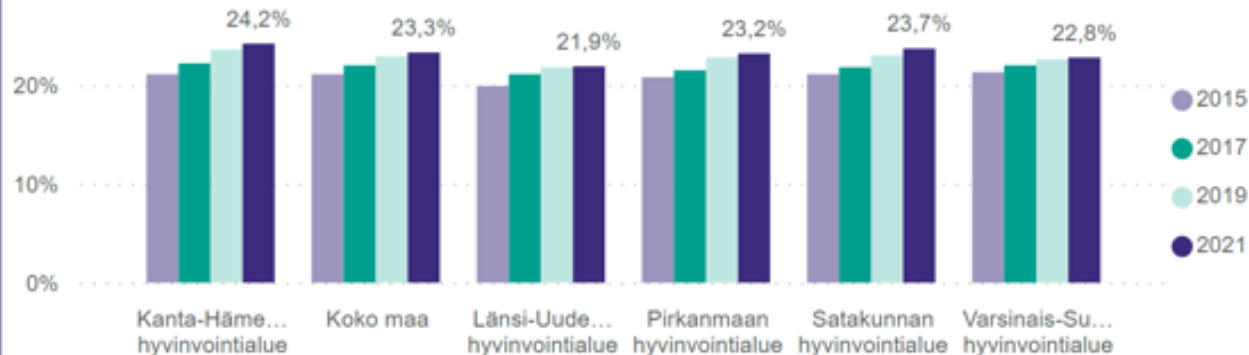
Levnadsstandard och livsförhållanden: Inkomster och boende

Barnfamiljer

2021: 36,6 %

hela landet 37,8 %

Familjer med bara en förälder, % av barnfamiljerna

Levnadsstandard och livsförhållanden: Inkomster och boende

En persons bostadshushåll

2022: 47,4 %

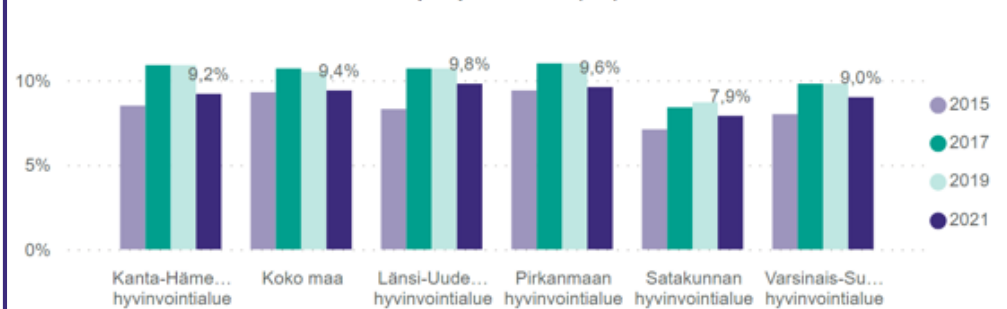
hela landet 46,4 %

Ensamboende bostadslösa / 1 000 invånare

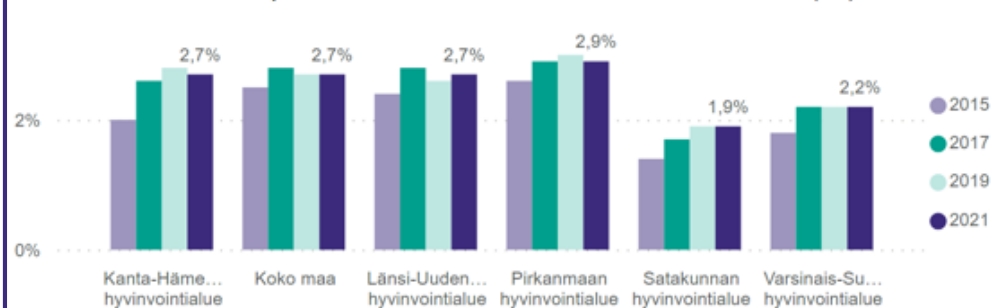
2021 och 2022: 0,9

hela landet 0,7

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet (%)

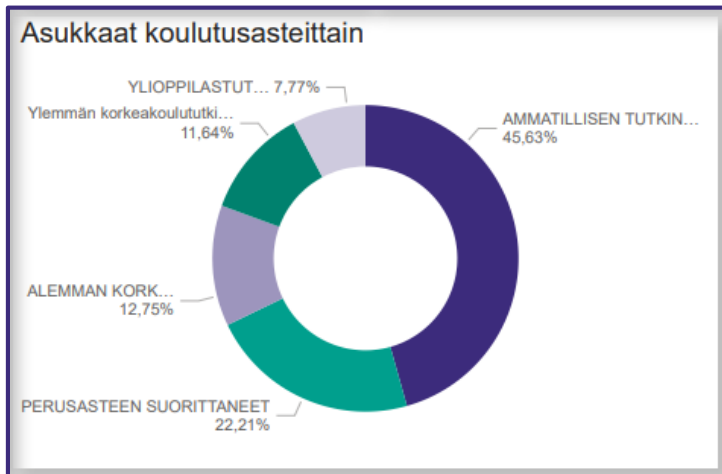
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat (%)

Levnadsstandard och livsförhållanden: Utbildning och sysselsättning

Utbildningsnivåmätare 2021

Indikatorn visar hur befolkningens utbildningsnivå mäts enligt den genomsnittliga längden av den högsta utbildning som fullföljts efter utbildningen på grundskolenivå per person. Utbildningsnivåmätarens värde i Egentliga Finland var 383,3 när det var 388,3 i hela landet.

Sysselsättning

I juli var antalet arbetslösa fler än året innan i alla andra ekonomiska regioner i Egentliga Finland förutom Salo- och Åboregionerna.

Den högsta arbetslöshetsgraden i Egentliga Finland fanns i Åboregionen (10,4%) och Åbo (13,1 %). Den lägsta arbetslöshetsgraden fanns i Åbolands skärgård (6,3 %) och av kommunerna i Sagu (4,5 %).

Työlliset Ikm 208 984 Ed. vuosi (muutos): 199 102 (+5 %) 2021	Työttömät Ikm 22 065 Ed. vuosi (muutos): 30 179 (-26.9 %) 2021	Opiskelijat, koululaiset Ikm 59 264 Ed. vuosi (muutos): 67 221 (-11.8 %) 2021
Varus-/siviilipalvelusmiehet 627 Ed. vuosi (muutos): 682 (-8.1 %) 2021	Eläkeläiset Ikm 130 645 Ed. vuosi (muutos): 130 088 (+0.4 %) 2021	Muut työvoiman ulkop. olevat 14 044 Ed. vuosi (muutos): 14 124 (-0.6 %) 2021

Livskvalitet

I livskvaliteten beskriver man delaktighet och möjligheter att påverka, sociala förhållanden och självförverkligande samt hälsa och funktionsförmåga.

En enstaka persons val, levnadsvanor och livsförhållanden har en central betydelse i främjande av välfärd och förebyggande av sjukdomar.

Med rådgivning om levnadsvanor avses handledning som riktas till en individ eller en grupp och som har som målsättning att få till stånd permanenta förändringar i levnadsvanor som främjar hälsa och välfärd.

Livskvalitet är upplevd välfärd i en persons eget liv i förhållande till förväntningar, möjligheter och förmåga att förverkliga sig själv.

Livskvalitet: Delaktighet och möjligheter att påverka

Upplevelse om delaktighet är en central del av välbefinnande. Den har konstaterats sammanhänga med hälsa, funktions- och arbetsförmåga, psykiska störningar och livskvalitet. Genom att främja delaktighet minskar vi ojämlikhet, fattigdom, utslagning och diskriminering.

Syftet med främjande av delaktighet är att effektivisera tillgången till tjänsterna i rätt tid och ändamålsenligheten genom att bedöma tillsammans med kunderna serviceupplevelser och utvecklingsidéer. Genom att göra invånarna delaktiga förbättrar vi personalens förståelse för servicebehov hos invånarna samt invånarnas förståelse för serviceverksamhet.

Varhas delaktighetsplan blir färdig hösten 2023. Programmet innehåller beskrivning av nuläget, uppställda mål och en plan om åtgärder genom vilka man kan förverkliga mångsidiga möjligheter att påverka för invånarna på området och kunderna i Varha. I delaktighetsprogrammet definieras även utvecklingsåtgärder för kunddelaktighet i Varha.

Verksamhetsmodeller inom delaktighet i Egentliga Finlands välfärdsområden är:

Påverkansorgan

De fyra påverkansorganen i Varha är ungdomsfullmäktige, äldrerådet, rådet för personer med funktionsnedsättning och rådet för kulturell mångfald. De har som uppgift att göra sina målgruppers röst hörd i välfärdsområdets verksamhet och beslutsfattande.

Verksamhet av erfarenhetsexperter

Våra erfarenhetsexperter är personer som har gått i utbildning och som har erfarenhet av användning av social- och hälsojourer såsom tillfrisknande från en sjukdom, rehabilitering, anpassning eller roll som närstående. En erfarenhetsexpert har färdigheter att verka som kamratstödperson, gruppleddare, arbetspar till arbetstagare, kundens röst i utbildningar, utvecklare av tjänster samt som erfarenhetsbedömare i forskningsprojekt.

Kundrespons

Med hjälp av kundrespons kan vi utveckla vår verksamhet och våra tjänster så att de blir allt bättre. Med hjälp av ett system för kundrespons tryggar vi att kunden blir sedd, hörd och bemött. Varha har ett responsystem som omfattar alla tjänster. Man kan ge respons via olika kanaler antingen elektroniskt eller på en pappersblankett.

Förhandsbedömning av konsekvenser

Förhandsbedömning av konsekvenser (EVA) är ett sätt att i förväg bedöma hur ett beslut som är under beredning skulle påverka olika grupper av människor. Förhandsbedömningar av konsekvenser lyfter fram fördelar, nackdelar och eventuella motstridigheter i förslaget. Man håller på att bereda anvisningar om hur man gör en förhandsbedömning av konsekvenser.

Livskvalitet: Delaktighet, sociala förhållanden och möjligheter att påverka

BARN OCH UNGA

Känner sig ensam, % av eleverna i årskurs 4 och 5

2021: 4,3 %
hela landet 4,0 %

Känner sig ensam, % av eleverna i årskurs 8 och 9

2023: 14,4 %
hela landet 15,0 %

Känner sig ensam, % av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

2021: 16,7 %
hela landet 17,0 %

Känner sig ensam, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

2021: 16,5 %
hela landet 17,8 %

PERSONER I ARBETSFÖR ÅLDER, 20 - 64-åringar

Andelen personer som känner sig ensamma

2022: 12,9 % andelen har ökat
hela landet 13,0 %

Andelen personer som aktivt deltar i organisationsverksamhet eller motsvarande

2020: 24,4 %
hela landet 23,5 %

ÄLDRE, 75 år och äldre

Andelen personer som känner sig ensamma

2022: 9,5 %
hela landet 12,0%

Andelen personer som aktivt deltar i organisationsverksamhet eller motsvarande

2020: 26,3 %
hela landet 23,9 %

Livskvalitet: Rådgivning om levnadsvanor

Rådgivning om levnadsvanor

Syftet med rådgivning om levnadsvanor är att få till stånd permanenta ändringar i levnadsvanor som främjar hälsa och välfärd. Den är alltid kundorienterad och beaktar kundens egna målsättningar, resurser och kundens livssituation.

Centrala teman i rådgivning om levnadsvanor är näring, motion, sömn, kulturvälfärd och rusmedel samt motionsrådgivning som kommunerna producerar.

Rådgivning kan genomföras som individ-, grupp- och distansmottagning genom att utnyttja digitala tjänster.

Multiprofessionellt samarbete och skapande av nätverk är en viktig del av rådgivning om levnadsvanor. De professionella såväl i kommunerna, den privata sektorn som i organisationerna har en viktig roll som partner.

Konkreta åtgärder är ökning och utveckling av

läkemedelsfri vård av sömn. Förstärkning av servicekedjan för motionsrådgivning och modellen förs till gemensamma arbetsbord för Varha och aktörerna i kommunerna. Skapande av modell för kostrådgivning som en del av rådgivning om levnadsvanor.

Kulturvälfärd är personens upplevelse att kultur, konst och kreativ verksamhet ökar hans välbefinnande. Att delta i kultur- och konstverksamhet kan förebygga åtskilliga psykiska och fysiska sjukdomar samt vårdar och hjälper att klara av flera akuta och kroniska sjukdomar.

I kund- och servicehandledning och i rådgivning om levnadsvanor beaktas sömn, näring, motion och kulturvälfärd som en del av främjande av hälsa och välfärd i alla åldersgrupper.

Livskvalitet: Hälsa och funktionsförmåga

Förebyggande rusmedelarbete

Syftet med förebyggande rusmedelarbete är att förebygga och minska de skador som rusmedelbruk orsakar missbrukare, deras närstående och samhället. Rusmedel är bl.a. alkohol, droger, tobak- och nikotinprodukter. Förebyggande rusmedelarbete gäller även spelverksamhet och andra funktionella beroenden.

Förebyggande rusmedelarbete utförs i samarbete mellan kommuner, organisationer och välfärdsområden. Välfärdsområdet stöder kommuner och ansvarar för förebyggande rusmedelarbete inom social- och hälsovården.

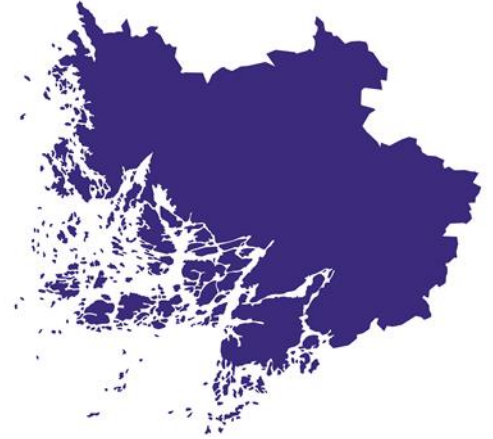
Främjande av psykiskt välmående

Syftet med främjande av psykiskt välmående är god psykisk hälsa samt ökning av förstärkande och skyddande faktorer. Sådana här är bl.a. sunda levnadsvanor såsom hälsosam mat och motion samt tillräcklig och högklassig sömn. Drogfrihet, resiliens, dvs. flexibilitet i motgångar, känslan av trygghet samt socialt stöd och erfarenheter av delaktighet och relevans är faktorer som skyddar den psykiska hälsan.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue • Egentliga Finlands välfärdsområde

Ansvar för främjande av psykisk hälsa och förebyggande av störningar hör till alla aktörer i samhället och till alla förvaltningsområden samt till deras olika nivåer. Varha har som mål att erbjuda invånarna möjligheter till gemenskap, delaktighet och byggande av en meningsfull vardag tillsammans med kommuner, organisationer och andra aktörer. Invånar- och organisationsverksamhet samt kommunerna spelar en betydande roll i arbetet som främjar psykiskt välmående.

Konkreta åtgärder är bl.a. stödande av föräldraskap, stödande av familjer och parförhållanden, mobbningsförebyggande arbete, skapande av möjligheter till hobbyer, motion, konst och kultur, förebyggande av ensamhet, främjande av arbetshälsa samt sörjande för säkerheten i livsmiljön.

Förebyggande av våld

Med våld avses användning av fysisk kraft eller utövning av makt eller hotande med den. Den riktar till personen själv, en annan person, grupp människor eller samfund.

Med förebyggande av våld avses alla de åtgärder som förebygger våld. Arbetet för att bekämpa våld skapar säkerhet och välbefinnande.

På samhällelig nivå förebygger till exempel främjande av jämställdhet och sexualundervisning våld. På individuellt plan förebygger till exempel uppmuntrande uppfostran, stöd för föräldraskap och avbrytande av våldsamt beteende våld.

Livskvalitet: Hälsa och funktionsförmåga

Andelen personer som upplever god livskvalitet

2022: 51,7 %

hela landet 51,0 %

PERSONER I ARBETSFÖR ÅLDER

Arbetsförmåga och psykisk ohälsa

Personer i åldrarna 18 - 24 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar

2022: 27,5

hela landet 28,2

Personer i åldrarna 25 - 64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa / 1 000 i samma åldrar

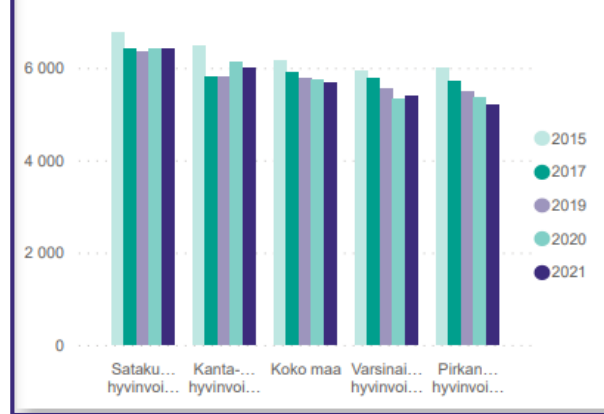
2022: 32,2

hela landet 31,2

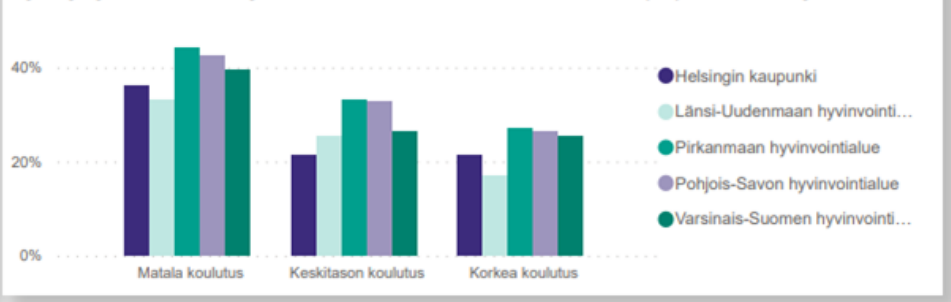
Arbetsförmågan är nedsatt

2020: 27,7 %, en av de betydande faktorerna är psykiska störningar

Menetetyt elinvuodet | ikävällillä 0-80-v. / 100 000 vast. ik.

Työkykyensä heikentyneeksi arvioivat 20-74-vuotiaat (%) koulutusryhmittäin

Livskvalitet: Hälsa och funktionsförmåga

BARN OCH UNGA

Ångest och depressionssymtom har ökat

Svag fysisk funktionsförmåga

2022:

åk 5: 37,5 %

åk 8: 43,1 % (jfr 38 % år 2020)

Måttlig eller svår ångest

2023: åk 8 och 9 22,4 % (12,8 % år 2020)

2021: yrkesläroanstalter 15,7%

gymnasiet 21,4 %

Depressionssymtom som varat minst två veckor

2021:

åk 4 och 5 22,2 %

åk 8 och 9 24,1 % (17,9 % år 2020)

yrkesläroanstalter 20,8 %

gymnasiet 23,7 %

ÄLDRE

Funktionsförmåga, 75 år och äldre

Stora svårigheter att klara av vardagliga sysslor

2022: 24,8%

hela landet 28,4 %

Andelen personer som upplever god livskvalitet

2022: 47,6 %

hela landet 44,8 %

Andelen personer som upplever betydande psykisk påfrestning

2022: 9,9 %

hela landet 10,1 %

Livskvalitet: Hälsa och funktionsförmåga

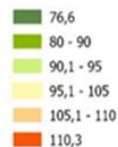
Sjuklighetsindex

I Egentliga Finland har sjuklighetsindexet sjunkit flera år efter varandra. År 2019 var indexet 95 dvs under hela landets medeltal (100).

I jämförelse med närmaste välfärdsområden endast i Väst Nyland är sjuklighetsindexet lägre (81).

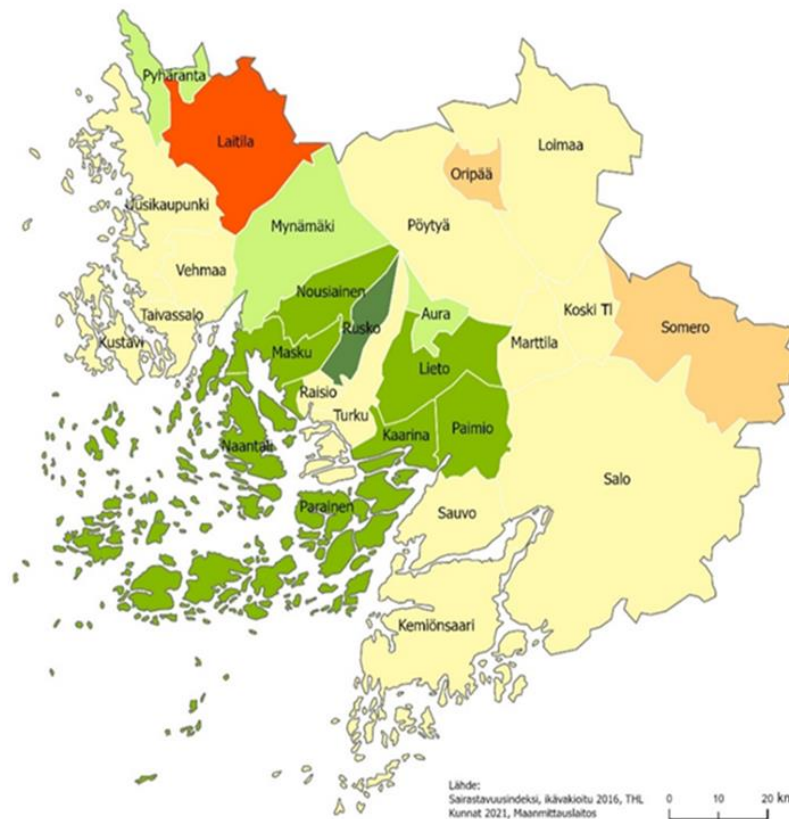
I Sjuklighetsindexet finns det klara skillnader mellan kommuner i Egentliga Finland.

Sairastavuusindeksi
ikävakioitu

Koko maan keskiarvo
on 100

Kunta	Indeksi
Rusko	76,6
Lieto	82,6
Parainen	83,4
Masku	84,2
Naantali	86,2
Kaarina	88,1
Paimio	88,7
Nousiainen	89,1
Pyhäranta	90,9
Mynämäki	93,4
Aura	94,1
Sauvo	95,2
Taivassalo	95,2
Koski Tl	95,7
Salo	96,7
Turku	96,7
Pöytyä	96,9
Uusikaupunki	98,6
Raisio	98,9
Vehmaa	99,2
Loimaa	100,6
Marttila	101
Kemiönsaari	101,1
Kustavi	101,4
Somero	105,4
Oripää	105,7
Laitila	110,3

Livskvalitet: Hälsa och funktionsförmåga

BARN OCH UNGA

Dålig fysisk kondition, övervikt och fetma

Övervikt, % av eleverna

2023: åk 8 och 9 17,1 % (minskar)

2021: yrkesläroanstalter 27,9 %
gymnasiet 17,2 % (ökar)

Andelen personer som upplever att den egna hälsan är högst medelmåttig

2023: åk 8 och 9 27,2 %

2021: yrkesläroanstalter 28,5 %
gymnasiet 25,5 %

BARN OCH UNGA

Rusmedel

Oroväckande användning av rusmedel eller tobaks- eller nikotinprodukter eller penningspel

2021: yrkesläroanstalter 19,8 %
gymnasiet 6,7 %

Prövat på olagliga droger

2021: yrkesläroanstalter 20,2 %
gymnasiet 11,6 %

Livskvalitet: Hälsa och funktionsförmåga

PERSONER I ARBETSFÖR ÅLDER

Övervikt och fetma, överdriven
alkoholkonsumtion

Fetma (BMI $\geq$ 30)

2018: 21,6 %

2020: 24,1 %

2022: 22,4 %

Andelen personer som upplever att den
egna hälsan är högst medelmåttig

2022: 36,6 %

Överdriven alkoholkonsumtion

2021: 31,9 %

2022: 27,9 %

Andelen personer som röker dagligen

2022: 12 %

ÄLDRE

Livskvalitet, 75 år och äldre

Motionerar på fritiden

över 60 % utövar motion under fritiden

Överdriven alkoholkonsumtion

2021: 23,3 %

2022: 22,0 % (andelen har minskat)

Andelen personer som röker dagligen

2021: 1,6 %

2022: 3,6 %, (andelen har ökat)

Livsmiljö

I livsmiljön beskrivs tillgång, tillgänglighet, rörlighet och hållbar utveckling.

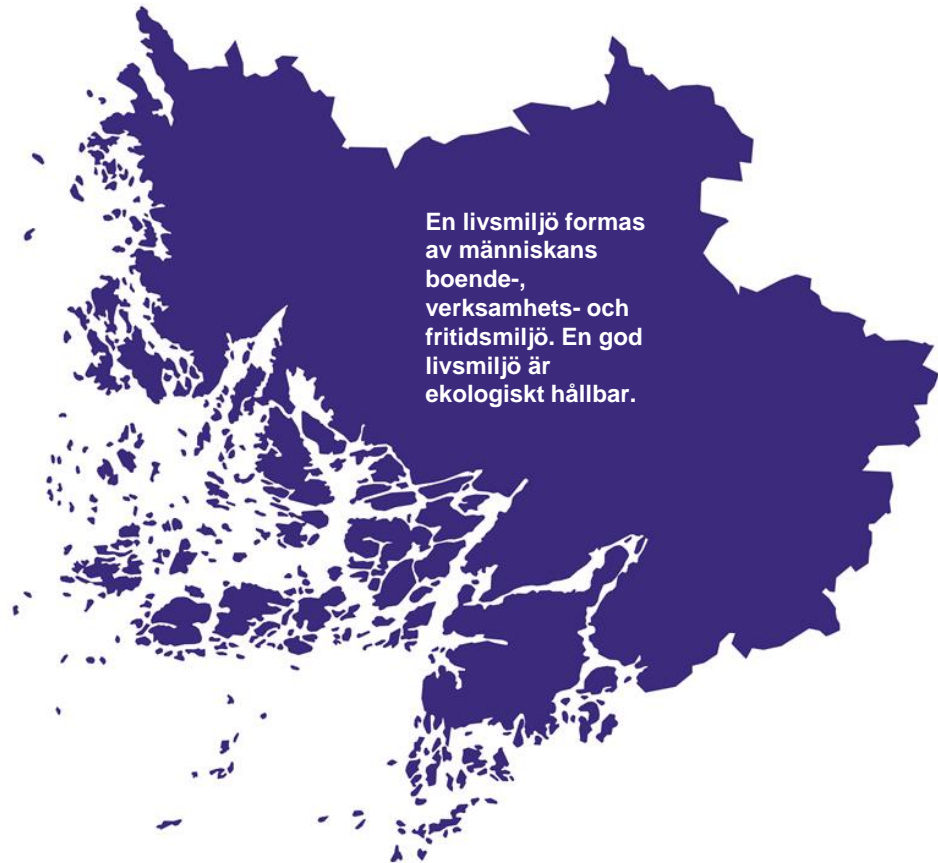
Med tillgång syftar man ofta till något annat än den fysiska miljön. Till exempel tjänster, kommunikation och webbsidor ska förverkligas så att de lämpar sig för alla. Även en atmosfär och attityder som beaktar mångfalden är en tillgång. Tillgång och tillgänglighet används ofta som ordpar.

Digital utslagning i Egentliga Finland

Det är 79,5 % som har upplevt förhinder och bekymmer i användning av elektroniska tjänster.

Fungerande möjligheter till rörlighet och trafikförbindelser påverkar tillgången till tjänster och förebyggandet av utslagning.

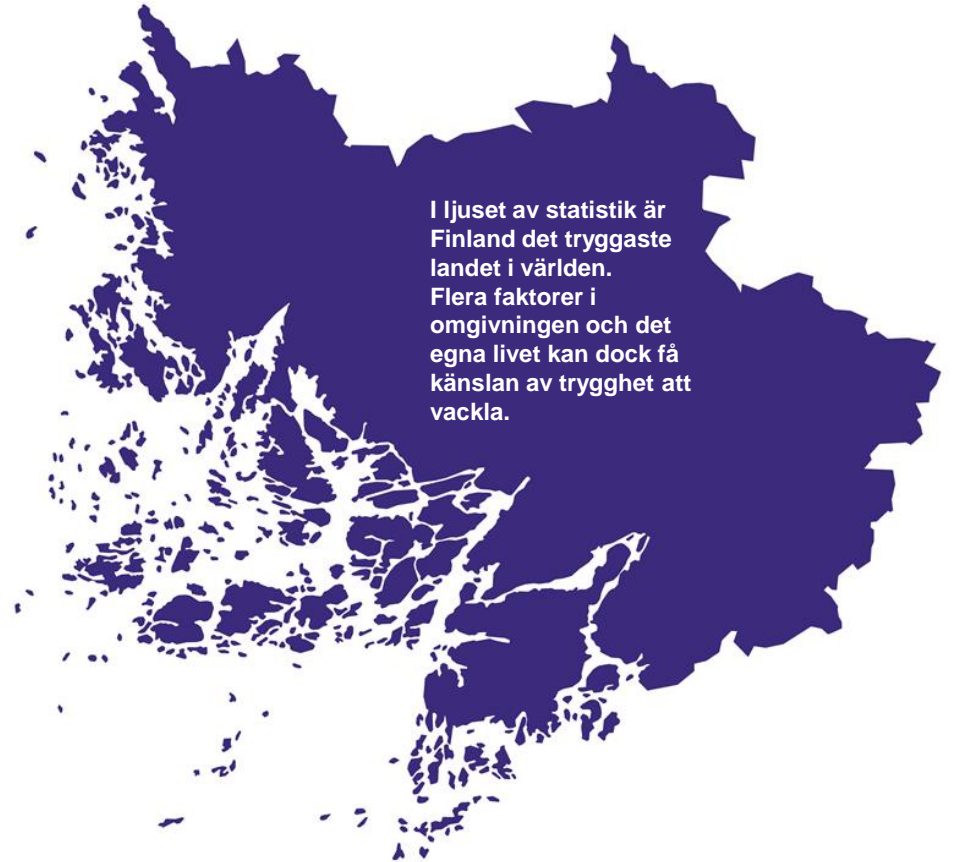
Hållbar utveckling betyder utveckling som tryggar goda livsmöjligheter för de nuvarande och kommande generationerna.

Säkerhet i vardagen och i nära relationer

Säkerhet i vardagen och i nära relationer utvidgar sig till nästan alla delområden i livet och man upplever den på olika sätt under olika livsskeden. Trygghetskänslan påverkas bland annat av ålder, hälsotillstånd, bostadsområde, familjeförhållanden, ekonomisk tillstånd och trygghet i rörlighet.

I säkerheten av vardagen och i nära relationer beskrivs trygghet i nära relationer, tryggt bostadsomgivning och säkerhet hemma och på fritiden.

Säkerhet i vardagen och i nära relationer

Nära relationer borde vara trygga

Trygghet är varje människas grundläggande rättighet och grunden för välbefinnande. I vårt hem vill vi uttrycka oss fritt, bli hörda och känna att vi har det tryggt där hemma.

Vi vill vara jämställda och älskade i vårt parförhållande och i vår familj. Rädsla, ångest, smärta och våld hör inte till trygga nära relationer.

Trygg boendemiljö

En trygg boendemiljö är en del av vår trygga vardag. En trygg boendemiljö består av

- hälsosäkra och tillgängliga bostadsbyggnader,
- tillgängligt stadsrum samt
- tillräcklig belysning eller till exempel förebyggande av halhet som har genomförts väl.

Säkerhet hemma och på fritid

Olyckor hemma och på fritiden kan förebyggas genom att handla utan att förhastiga sig, med omsorgsfullhet och genom att beakta säkerhetssynpunkter i beaktande i fritidsverksamhet. Säkerheten i hemmen kan förbättras bl.a. genom tillräcklig belysning, åtgärder som förebygger att man faller omkull och halkar, brandvarnare, fria färdleder, förstahands brandmateriel och genom att hålla farliga ämnen utom räckhåll för barn och sällskapsdjur.

Största delen av olyckor i hemmet och fritidsolyckor beror på att man fallit omkull eller fallit ner på en låg höjd. Det händer att personer i alla ålder faller omkull, men risken att falla omkull samt allvarlighet av skador ökar med ålder.

Säkerhet i vardagen och i nära relationer

BARN OCH UNGA

Offer för skolmobbing en eller flera gånger i veckan

Av eleverna i årskurs 4 och 5

2021: 8,5 %
hela landet 7,9 %

Av eleverna i årskurs 8 och 9

2023: 8,4 %
hela landet 6,0

Av eleverna i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter

2021: 3,4 %
hela landet 2,9 %

Av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

2021: 0,7 %
hela landet 1,1 %

PERSONER I ARBETSFÖR ÅLDER

Andel som råkat ut för våld eller hot i nära relationer år 2020

20–54 åringar 14,9 %
55–74 åringar 4,6 %

ÄLDRE

Höftfraktur hos personer i åldrarna 65 år och över, % av befolkningen i samma ålder

2022: 0,6 %
hela landet 0,7 %

3. Målsättningar och åtgärder i välfärdsplanen

Insatsområden inom främjande av välfärd och hälsa i Egentliga Finlands välfärdsområde 2023-2025:

- psykisk välbefinnande,
- delaktighet
- fysisk kondition,
- sunda levnadsvanor samt
- säkerhet i vardagen och i nära relationer

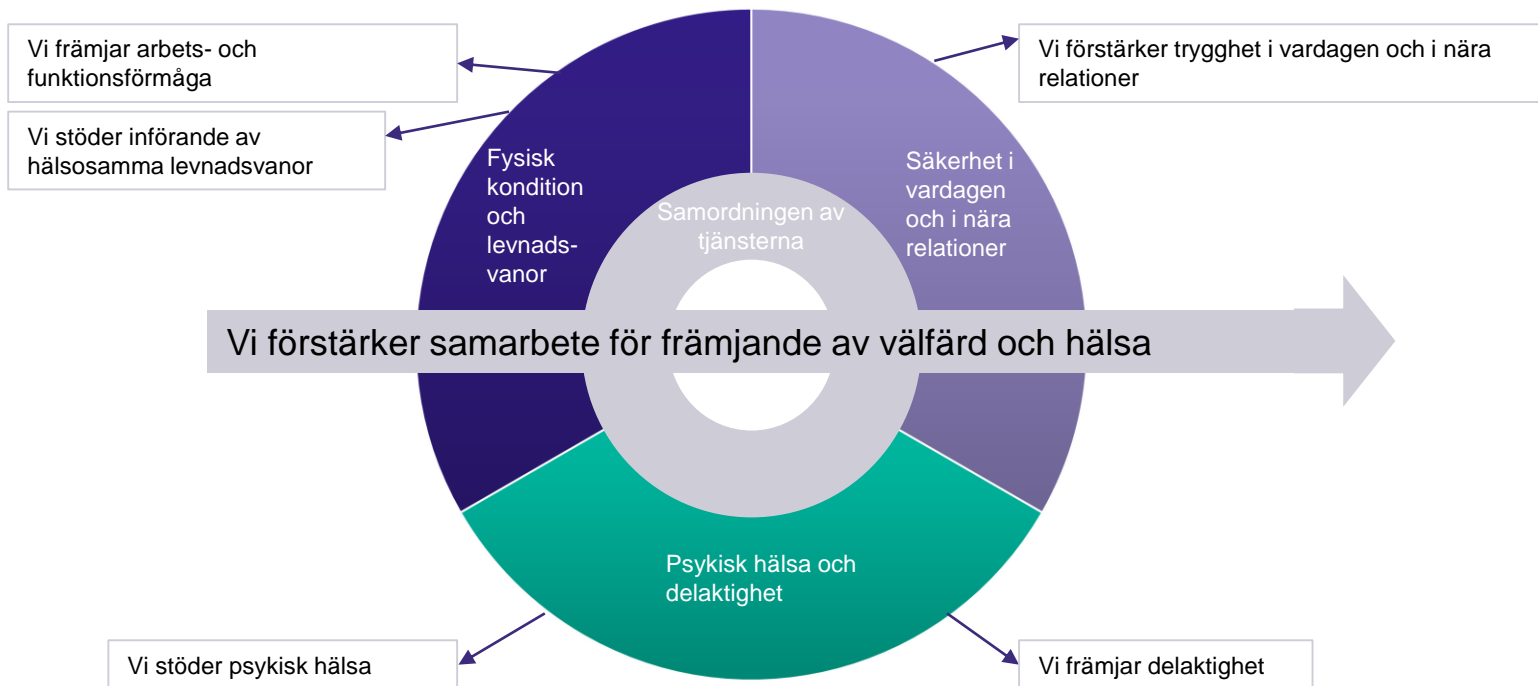
Genom att rikta resurser och åtgärder till de tyngdpunkter som har valts tillsammans kan man få till stånd förändringar i välfärd och hälsa hos invånarna och i säkerheten av vardagen (effektivitet).

I den regionala välfärdsplanen riktas målsättningar och åtgärder till alla åldersgrupper och speciellt till personer i arbetsför ålder. Målsättningar för främjande av välfärd och hälsa för barn och unga samt för den äldre befolkningen beskrivs noggrannare i välfärdsplanen för barn och unga

samt i planen för stödande av äldre befolkning.

Effektivitet bedöms planmässigt så att resurser och åtgärder vid behov kan riktas på nytt för att nå de önskade målsättningarna.

Insatsområdena och mål i främjande av välfärd och hälsa

Målsättning 1

Vi stöder psykisk hälsa och vi främjar delaktighet

Målsättning	Åtgärder	Ansvar, resurs	Indikator, uppföljning
Kunder upplever att delaktighet har ökat och delaktighet beaktas i all planering av samt vid genomförande av tjänster och verksamhet.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Man bereder en delaktighetsplan för Varha. Planen innehåller omfattande målsättningar samt medel och åtgärder för att öka kundernas delaktighet	<ul style="list-style-type: none"> • Beredningsansvar: enhet för främjande av välfärd och hälsa i Varha	Verkställande av delaktighetsplanen Kundrespons
Man skapar strukturer och handlingsprogram för förebyggande av våld, förebyggande rusmedelarbete och främjande av psykisk hälsa i samarbete mellan Varha och kommunerna.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Man skapar strukturer för förebyggande av våld, förebyggande rusmedelarbete och för främjande av psykisk hälsa. I strukturerna samordnar man utvecklingsarbetet med tillsammans med flera aktörer. 2. Man producerar en lägesbild av olika delområden och man kommunicerar planenligt. 3. Man skapar utvecklingsåtgärder för olika delområden. 4. Man ökar personalens kompetens och man stöder införande av verksamhetsmodeller.	<ul style="list-style-type: none"> • Beredningsansvar: enhet för främjande av välfärd och hälsa i Varha	Strukturer för samarbete är färdiga och i verksamhet Lägesbild har utarbetats Planer för åtgärder har utarbetats

Målsättning 2

Vi främjar fysisk kondition och stöder införande av hälsosamma levnadsvanor

Målsättning	Åtgärder	Ansvar, resurs	Indikator, uppföljning
Vi främjar arbets- och funktionsförmåga hos personer i arbetsför ålder genom att förebygga övervikt och genom att förebygga att sanitära olägenheter uppstår och växer.	1. Vi skapar och börjar använda en verksamhetsmodell för rådgivning om levnadsvanor som täcker hela Varha och som innehåller närings- och motionsrådgivning, vård av sömnlöshet, kulturvälfärd samt förebyggande av användning av rusmedel.	<ul style="list-style-type: none"> Beredningsansvar: Enhet för främjande av välfärd och hälsa i Varha och projekten (Projekten RRP, Finlands program för hållbar tillväxt, och Programmet Framtidens social- och hälsocentral) Utvecklingsnätverk för rådgivning om levnadsvanor i Varha	Verksamhetsmodell för rådgivning om levnadsvanor användning De överviktigas andel av befolkningen Den andel av befolkningen som rör på sig tillräckligt med tanke på sin hälsa

Målsättning 3

Vi förstärker trygghet i vardagen och i nära relationer

Målsättning	Åtgärder	Ansvar, resurs	Indikator, uppföljning
Vi främjar tillgång och tillgänglighet	<ol style="list-style-type: none"> Vi utökar tillgången till kommunikation och utvecklar den digitala kompetensen I den fysiska miljön beaktas tillgängliga lokaler och tjänster	<ul style="list-style-type: none"> Varha Kommuner Organisationer	Kommunikation via flera kanaler i användning
Upplevelse av ensamhet minskar genom trygga nätverk	<ol style="list-style-type: none"> Mera förenings- och företagsverksamhet som ökar välbefinnandet och känslan av gemenskap	<ul style="list-style-type: none"> Varha Kommuner Organisationer	Riktade organisationsbidrag

Målsättning 4

Vi förstärker samarbete

Målsättning	Åtgärder	Ansvar, resurs	Indikator, uppföljning
Vi förstärker samarbete mellan olika aktörer för att främja välfärd hos invånarna.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vi börjar använda effektiva verksamhetsmodeller 2. Vi skapar nödvändiga strukturer så att experter ska kunna samarbeta för att främja välfärd	<ul style="list-style-type: none"> • Beredningsansvar: enhet för främjande av hälsa och välfärd	Användningsgrad av effektiva verksamhetsmodeller
Vi främjar välfärd och funktionsförmåga hos den äldre befolkningen tillsammans.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Den regionala välfärdsplanen innehåller en plan för att stöda den äldre befolkningen	<ul style="list-style-type: none"> • Plan för att stöda den äldre befolkningen	Indikatorer och uppföljning i planen för att stöda den äldre befolkningen
Vi främjar tillsammans en god vardag för barn och unga.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Den regionala välfärdsplanen innehåller en välfärdsplan för barn och unga	<ul style="list-style-type: none"> • Välfärdsplan för barn och unga	Indikatorer och uppföljning i välfärdsplanen för barn och unga

Vi har effektiva och evidensbaserade verksamhetsmodeller i vår användning

Effektiva verksamhetsmodeller

Genom effektiva, riktade och förebyggande verksamhetsmodeller kan man göra välfärdsskillnaderna smalare och minska utslagning och ojämlikhet samt påverka kostnader för tjänster i och med minskning av servicebehov.

I Varha styrs utvecklingsarbetet för främjande av välfärd och hälsa av kunskapsunderlag samt av effektivitet. Med andra ord väljs tyngdpunkterna för utveckling utgående från bl.a. en omfattande analys i välfärdsberättelsen. De verksamhetsmodeller som bereds för att införas är så i hög grad som möjligt evidensbaserade och konstaterats vara effektiva (t.ex. Kraft i vardagen eller Kraft i åren). Ifall det inte ännu finns verksamhetsmodeller som har konstaterats vara effektiva, inleder man det utvecklingsarbete som behövs, till vilket man sammankopplar utvärdering av effektivitet.

Arbetet kring främjande av välfärd och hälsa i Varha baserar sig på kunskapshantering och effektiva verksamhetsmodeller.

4. Så här uppstod planen

Den regionala välfärdsplanen har utarbetats tillsammans med kommunerna och andra aktörer. I utarbetandet har man utnyttjat information om nuläget för välfärd och hälsa hos invånarna som ingår i Egentliga Finlands regionala välfärdsberättelse, vilken godkändes år 2022.

De ärenden och tyngdpunkter som ingår i välfärdsplanen har behandlats i förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa som fördes under våren 2023.

Med välfärdscoordinatorer och delegationen för social- och hälsoorganisationer har man bearbetat tyngdpunkter och målsättningar i välfärdsplanen i workshoppar som hölls under våren och i början av hösten 2023.

Varhas plan för främjande av välfärd och hälsa har bearbetats tillsammans med Varhas strategienhet, integrationscheferna, informationsresurserna och kommunikationen. Teamen för främjande av välfärd och hälsa vid enheten för främjande av välfärd och hälsa har deltagit i beskrivningen av målsättningar och verksamhetsmodeller.

Den regionala välfärdsplanen har behandlats i ledningsgruppen för välfärd i Varha samt i andra ledningsgrupper i Varha.

Ett utkast till den regionala välfärdsplanen sänds till kommunerna, samarbetsparterna samt till påverkansorganen för att kommenteras innan den godkänns i välfärdsområdesfullmäktige.

Välfärdsområdesstyrelsen behandlar välfärdsplanen i sin aftonskola innan planen förs till välfärdsområdesstyrelsens sammanträde.

Den regionala välfärdsplanen 2023 - 2025 godkänns i välfärdsområdesfullmäktige.

5. Godkännande och uppföljning av planen

Den regionala välfärdsplanen för år 2023 - 2025 föreslås välfärdsområdesfullmäktige för godkännande.

Välfärdsplanen för barn och unga och Planen för stödande av äldre befolkning, vilka är förknippade med välfärdsplanen tas upp för godkännande samtidigt som välfärdsplanen.

Om invånarnas välfärd och hälsa och faktorer som påverkar dessa samt om genomförda åtgärder rapporteras årligen till välfärdsområdesfullmäktige i samband med bokslutet. År 2025 rapporteras det om tillstånd av välfärd och hälsa i den regionala välfärdsberättelsen 2023 - 2025.

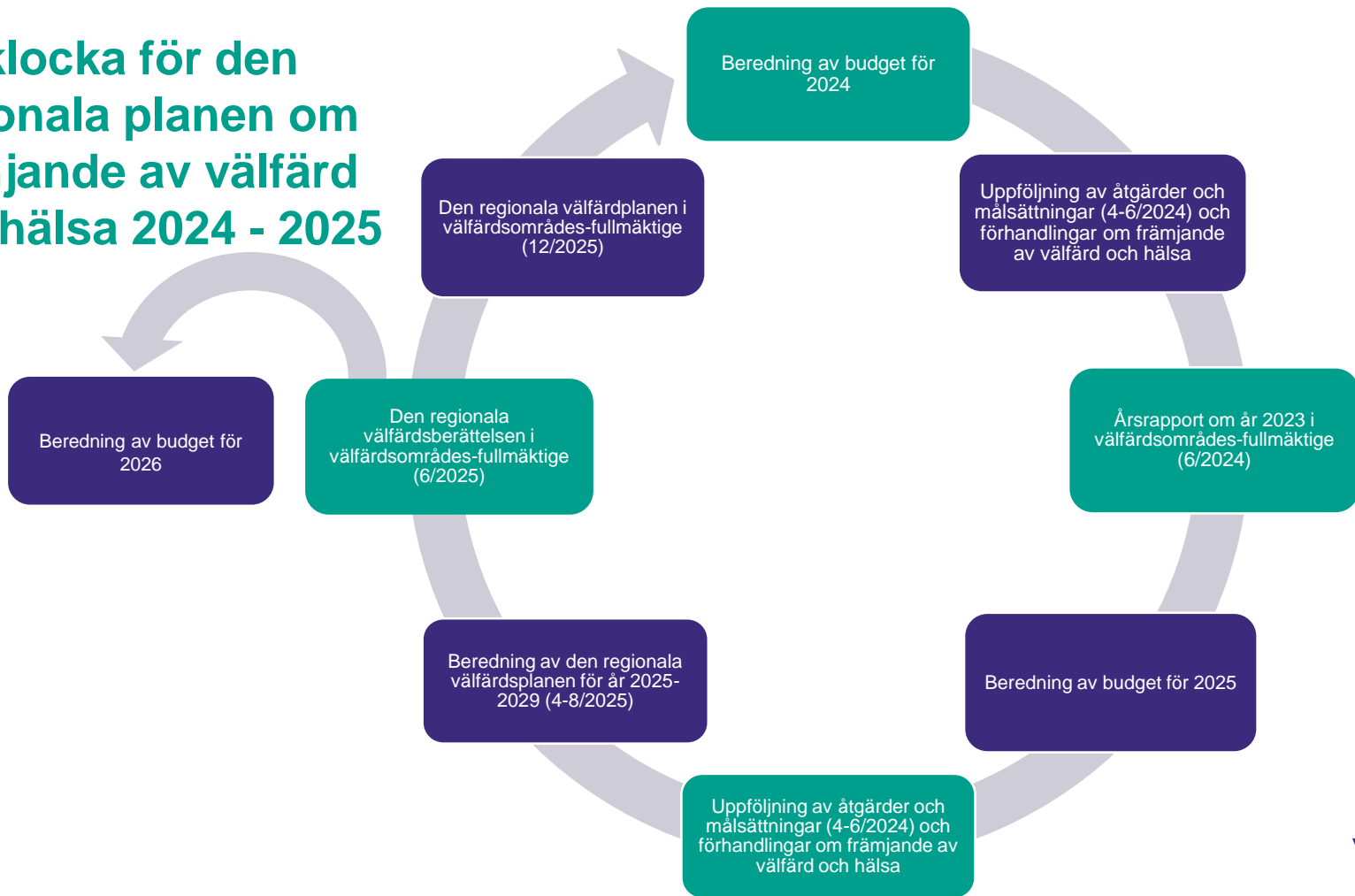
Den regionala välfärdsplanen för år 2025 - 2029 bereds utgående från välfärdsberättelsen 2023 - 2025.

Årsklockan som finns på följande dia beskriver beredning av den regionala välfärdsplanen och välfärdsberättelsen, uppföljning av tyngdpunkter samt årlig rapportering. I beredningen av budgeten beaktas årligen målsättningarna och åtgärderna i

välfärdsplanen. Utöver det behandlas välfärdsplanen årligen i förhandlingar om främjande av välfärd och hälsa.

Årsklocka för den regionala planen om främjande av välfärd och hälsa 2024 - 2025

6. Begrepp

Ginikoefficient: Ginikoefficient är en av de mest använda indikatorer för inkomstskillnader. I Ginikoefficienten har nivån för inkomstskillnaderna koncentrerats till ett numeriskt värde, vilket kan variera mellan noll och ett. Värden presenteras ofta även multiplicerat med hundra, då maximivärdet av koefficienten är 100. Ju högre värde Ginikoefficienten får desto ojämnare är inkomsterna fördelade.

EVA: Är förhandsbedömning av konsekvenserna av beslut. EVA är ett sätt att i förväg bedöma hur ett beslut som är under beredning skulle påverka olika grupper av människor

Hyte: Främjande av välfärd och hälsa.

Insatsområdena i främjande av välfärd och hälsa: insatsområdena i främjande av välfärd, hälsa och säkerhet för år 2020-2025.

Utbildningsnivåmätaren: Indikatorn visar hur befolkningens utbildningsnivå mäts enligt den genomsnittliga längden av den högsta utbildning som fullföljts efter utbildningen på grundskolenivå

per person.

TEAvisari: TEAvisari är en nättjänst som beskriver kommunens verksamhet i främjande av hälsa hos invånarna.

THL: Institutet för hälsa och välfärd

Demografisk försörjningskvot: Demografisk försörjningskvot visar, hur många personer under 15 år och personer som har fyllt 65 år det finns per hundra personer mellan 15-64 (personer i arbetsför ålder) år. Ju flera barn och/eller pensionärer finns det, desto högre är värdet på försörjningskvoten.

Allmän risk för fattigdom: Statistiken visar hur stor del av områdets befolkning som bor i hushåll med låga inkomster, som ligger under den relativa gränsen för låga inkomster. Gränsen för låg inkomst är 60 procent av de finländska hushållens disponibla ekvivalenta medianinkomst respektive år.

